

Felvezetés a web-re a Rakott 2011.03. 17-i adásához

A mai, rendkívüli Rakott az alkotmányozással, és ennek keretében az új alkotmány tervezetével foglalkozik. Ma szinte minden közéleti tényező ezt elemzi és értékeli: méltatja vagy bírálja. Számos pártpolitikai és politológiai szakmai kommentár hangzott el már minderről, de kevés a jó jogi szempontú zsűrizés. Mivel az alkotmány a törvények törvénye, és egyben a jog bibliája, érdemes mérlegre tenni a vele kapcsolatos előkészítő munkálatokat is. Belőlük kiolvasható, hogy természetes, szerves fejlődés vezetett-e el a jelenlegi tervezethez, vagy a 2/3-os alkalom szülte büszke nekibuzdulás a lényege. Remélhetőleg az adás választ ad három kérdésre. 1) Kötelező-e most alkotmányozni? 2) Lehet-e, érdemes-e 2011-ben új alaptörvényt elfogadni? 3) Az a tartalom és az a mód, amivel a tervezet készült, illetve rendelkezik, méltó-e a magyar társadalom bizalmára, egyetértésére, és jól szolgálhatja-e a modernizációnkat.

A mai vendég Dr. Papp Imre alkotmányjogász, az ELTE adjunktusa. Műsorvezető Kolláth György.

Forgatókönyv a Rakott 2011. 03.17-i adásához

Jó estét kívánok a Klubrádió hallgatóinak. A mai élő, rendkívüli Rakott az alkotmányozással, és ezen belül a parlament napirendjén lévő új alkotmány tervezetével, ill. tervezeteivel (!?) foglalkozik. Bizony: cirkuszi poén-átültetés: van másik! Ma szinte minden közéleti tényező ezeket elemzi és értékeli: méltatja vagy bírálja. Itt, a Klubrádióban is csak ma három menetben volt szó az új alkotmány tervezetéről: különböző megközelítésben és mélységben. Számos pártpolitikai és politológiai szakmai kommentár hangzott el már, de kevés és ritka volt a jó jogi szempontú zsűrizés.

Mivel az alkotmány a törvények törvénye, és egyben a jog bibliája, érdemes mérlegre tenni a vele kapcsolatos előkészítő munkálatokat is. Belőlük kiolvasható, hogy természetes, szerves fejlődés vezetett-e el a jelenlegi tervezethez, vagy a 2/3-os alkalom szülte büszke nekibuzdulás a lényege. Hadi szlogen: bakfitty a tisztesség egy jó alkalomhoz képest.

Remélhetőleg az adás választ ad három kérdésre. 1) Kötelező-e most alkotmányozni? 2) Szabad-e, időszerű-e, érdemes-e 2011-ben új alaptörvényt elfogadni? 3) Az a tartalom és az a mód, amivel a tervezet készült, illetve rendelkezik, méltó-e a magyar társadalom bizalmára, egyetértésére, és jól szolgálhatja-e a modernizációnkat?

Ezek lesznek a mai műsor kiinduló pontjai. És még valami: ti. az, hogy mi is az alkotmány? Ez a kérdés a 0 kilométerkő. Ha már ennél eltévedünk, sehová sem jutunk. Mire való tehát az alkotmány, milyen kritériumai, funkciói vannak? Ezek hogyan érvényesülnek ma és majd jövőre?

Időnk és erőnk függvényében mérlegre tesszük a tervezett normaszöveget: a giccses hitvallásától a kevésbé csiszolt leíró részein át egészen a befejezetlen záró mozzanatáig. Együttvéve 102 szakaszt kellene áttekinteni, de erre sem idő, sem szükség nincsen. Egy általános bevezető után - a fejezetrend szerint haladva - vizsgálunk meg és vetünk egybe hazai és külhoni megoldásokkal kiemelt kérdéseket, problémákat, jól vagy rosszul megszerkesztett rendelkezéseket. Aki ebben társ és kalauz lesz, ismert vendég a KR. hallgatói előtt: Dr. Papp Imre tanár úr, az IM korábbi közjogi helyettes államtitkára, e terület specialistája, jelenleg az ELTE alkotmányjogásza. A hallgató nevében is örömmel köszöntelek Tanár úr a stúdióban. Szervusz!

Legyen a nyitány az első szünetünk előtt a bevezetőben jelölt három villámkérdés: 1) Csakugyan kell-e, s az ideiglenesség miatt tényleg kötelező-e /a tavalyi 9-10 kísérleti lövés után/ generálisan, úgy is értem: generális módra alkotmányozni? 2) Lehet-e új alkotmányt elfogadni úgy, hogy hozzá a 2/3-os felhatalmazás kétségkívül megvan, de azon túl inkább csak a fülke-forradalmi hevület a fő ok, cél, erő és motívum? A csak ne ártani-elv vajon ide is vonatkoztatható? 3) Mikor, miből és hogyan is készül egy rendes alaptörvény, és ami előttünk áll, megfelel-e a tartalmi és formai kritériumoknak? Jó lesz ez így? Méltó lesz vajon a mű a közbizalomra, megfelel-e a népfelség elvének a nép kirekesztésével készülő rendezés? Szolgálja-e az ország modernizációs céljait, avagy irány léleken vissza a XXI. század előtti időkbe, akár 1938-ig is?

Rövid közszolgálati-kereskedelmi szünetet tartunk, de utána jövünk vissza. Folytatódik a Rakott Dr. Papp Imrével.

Műsorunk még három részből áll. Az elsőben a preambulumból nemzeti hitvallássá vagy nyilatkozattá magyarított ünnepélyes bevezetőt elemezzük jogi szempontból. Hívószavak: kellene-e és jók-e a büszkén vállalt hungarikumok, mit ér (el) itt a kereszténység, jó-e a nemzeti jelző minden fontos főnév mellé, léteznek vajon ősi vívmányok, csakugyan a Szent Korona a jogfolytonosság tényezője, mi a valós helyzet ebben pro és kontra, és mindennek mik a lehetséges kihatásai? Mire vezet a már itt is látható fogalmi-definíciós zűrzavar? Tényleg itt és így kell-e, lehet-e Magyarországot ismét nagyvá tenni? Díszít vagy csúfít ez a blokk, továbbá annak a végén slussz-fogásként a nyenyi zanzája?

Ismét rövid szünetet tartunk, de jövünk vissza. Ez itt a Rakott Papp Imre alkotmányjogással. Elérkeztünk az Alapvetés című részhez. Hívószavak: ugyanazt jelenti-e vajon a Magyar Köztársaság, mint csak simán: Magyarország, s egyáltalán, mi a gond az államformával? Tényleg araszolgatunk-e, sodródunk-e a de jure köztársaság kulisszái közt a de facto császárság, egyfajta avított és lebutított bonapartizmus felé? Elég-e itt

odavetni a demokratikus jogállamiságot, vagy itt lenne az idő annak tartalmát az AB gyakorlatának megfelelően kibontani – ismertette annak majd' húsz elemből álló minőségi értelmezését, válfajait? Üres hivatkozás, avagy alkotmányos fundamentum a jogállam? Látható itt egy eszázadi, modern közigazgatás képe, vagy irány vissza a múlthoz? Érdemes volt-e felbolygatni a kisebbségek 1993 óta kiforrott jogait és elvi szabályait? Ma délutáni hír: talán van vagy lesz készség ebben retirálni. Hol még? Kínos mellékszál: Bukarest lázong vélt vagy valódi irredenta kiszólás miatt. Kell ez, ez kell? Jó-e, életképes-e az alkotmányba megmerevített családvédelem? Kulcsfontosságú dilemma: összekapcsolhatók-e egymás függvényeiként az emberi jogok az alapvető kötelezettségekkel? Kényszerű és bornírt, a jogértelmezés szakmai szabályival is ellentétes módon kikényszeríthető-e az alkotmányozók tetszésének-ízlésének megfelelő későbbi jogértelmezés és –alkalmazás? Semmitmondó általánossággal elintézhető-e a jogalkotás ma is roskadozó rendje? Melyből az ígéret ellenére kimaradt a visszamenőleges negatív jogalkotás tilalma, ellenben no name szervezetek is főgnak közhatalmi normát alkotni, jogszabályukat ránk nyomni.

Hová lett a piacgazdaság legalább megemlítése? Áttérve az emberi jogokra: előre vagy visszalépést lehet-e látni ezek zömében? Tudnánk szemléltetni néhány alapjog példáján az eddigi és az ezután következő jogi szituációt: pl. egyesülési jog, választójog. Alanyi jog helyén államcél jön: törekszünk erre meg arra? Elég? Mi volna a reális elvi alapja és szabályozási módja az alapvető kötelezettségeknek? Ha kikerülnének az alkotmányból, védelmük is visszaszorulhatna? Hogyan köszön vissza itt az AB gyakorlata néhány érzékeny területen, pl. a diszkrimináció megítélésében?

Ismét rövid szünetet tartunk, ám jövünk vissza. Folytatódik a Rakott Papp Imre alkotmányjogász tanár úrral. Elérkeztünk az államszervezet blokkjához. Látszólag itt nem sok dolog változott, s ez részben igaz is. Ámde, ami módosult, annál kilóg a lóláb, sőt talán nem is csak a láb lóg ki. Ha pártalapú kiválasztással 9 évre hivatalba kerültek személyek, akkor az intézményes reform már nem is olyan sürgős és fontos: lásd pl. az ügyészség státuszának elmaradó modernizálását. Ami ebben a blokkban mégis szemet szúr, csaknem szó szerint is: részrehajlóan belenyúltak az OGY felosztási szabályába. Trójai falóként behoznák az AB felelősségét fokozó előzetes normakontrollt, viszont elvonnák az AB súlyos, nyomós és hatékony kompetenciájának egy részét az eddigi 8 elemből talán csak a fele maradna, s azok egy része is csonkolva. Láthatóan rettegnek az AB-től, holott nagyban-egészében iparkodtak a saját képükre formálni. Öngól és műhiba, ha még ez sem volt elég.

A Kormányt a közigazgatás (!) legfőbb szervévé emelnék (ez rémes tankönyvi tudáshiány jele), ráadásul ez az autonómiával rendelkező szervezetek jogfosztásával járna. A bíróságokról szóló blokk ötletszerű és szintügy megszorító. Megszűnnék a helyi önkormányzatok kollektív és alapjogi szisztémája. A nemrég tönkre tett, megalázva ellehetetlenített régi, valós-nívós Költségvetési Tanács hült helyén új, pártos szereplők vétőjoggal hadonászhatnának. Ugyanakkor érdekes kísérlet szól a közpénzügyi rend új elemeiről, bár egyelőre még ennek sincs reális mélysége és hatástanulmánya. És végül, nyoma nincs annak, hogy a tartalmi megkötéseket alig bíró majdani sarkalatos törvények mikor lesznek meg, és miről is szólnak. Kampánytechnika még és már ott is: elrejtteni a valódi szándékot, majd ájtatos képpel arra utalni, hogy felhatalmazás van rá. Még humorérzék sincs: 1 Ft-ért megmondanák, mint a régi rajzfilmben? Nincs az a pénz!

Műsoridőnk zöme lepergett. Befejezésül az agytorna-feladvány kérdései következnek: 1) *Hány búza-szimbólum látható az eredeti, az 1949. évi XX törvény „népköztársasági” címerében? Válasz: Három, kettő búzakoszorú és egy búzakalász.* 2) *Egzakt jogtétele-e a hatályos alkotmánynak a nemzeti és etnikai kisebbségek parlamenti képviselője? Válasz: Nem.* 3) *Mi a közteherviselés általános alkotmányos kritériuma a hatályos és a készülő új alaptörvényben? Válasz: A hatályos alkotmányban a jövedelmi és vagyoni viszonyoknak való megfelelés. Az új tervezetben a teherbíró képességnek megfelelő hozzájárulás.* A megfejtéseket a fórumba várom. A legfrissebb, perfekt megfejtő sportmezt kap. Jó fejtörést, keresést és találatokat kívánok!

Köszönöm, hogy itt voltál: Papp Imre tanár kolléga. Együtt köszönjük meg a hallgató figyelmét és a rádió technikai stábjának: Árva Brigittának és Józsa Péternek a segítő közreműködést. Kellemes estét kíván Kolláth György. A viszont-hallásra a jövő csütörtökön: 24-én ugyanitt Koncz Zsuzsával és Zoránnal beszélgetünk.